TYÖPAIKKAOHJAAJAN OPAS

kpedu

TERVETULOA TYÖPAIKKAOHJAAJAKSI!

Sinulle on tarjoutunut antoisa ja mielenkiintoinen tehtävä. Työpaikat ja työpaikkaohjaajat ovat merkittävässä roolissa ammatillisessa koulutuksessa. Työpaikkaohjaaja suunnittelee, ohjaa ja arvioi opiskelijan oppimista työpaikalla. Voit toimia nuoren opiskelijan työelämään astumisen sisäänajossa, sitouttaa ja kouluttaa uutta työntekijää tai toimia ammattitaitoaan kehittävän konkarin oppimisen tukena.

Työelämässä oppiminen on yhteistyötä, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja sekä oppilaitoksen edustajat. Yhteistyön tavoitteena on luoda opiskelijan työelämässä oppimisesta onnistunut oppimiskokemus.

Tämän oppaan avulla saat vinkkejä ja tukea työpaikkaohjaajana toimimiseen. Työpaikkaohjaajaoppaan lisäksi voit kehittää omaa ohjaamisosaamista maksuttomien työpaikkaohjaajakoulutusten avulla.

Alueelliset ja valtakunnalliset työpaikkaohjaajakoulutukset löydät:
www.kpedu.fi/tyopaikkaohjaajalle ja **www.ohjaan.fi**.

Työssä opitaan koulutussopimuksella tai oppisopimuksella

Opiskelija hankkii osaamista työelämässä oppimisen kautta joko koulutussopimuksella tai oppisopimuksella. Työelämässä oppimisen perustana ovat tutkintojen sisällöt ja työpaikan tarjoamat mahdollisuudet huomioiden suoritettavan tutkinnon tai tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset.

KOULUTUSSOPIMUS

- Opiskelija ei ole työsuhteessa
- Opiskelijalle ei makseta palkkaa
- Työnantajalle ei makseta koulutuskorvausta
- Sovitaan tutkinnon osa kerrallaan

OPPISOPIMUS

- Perustuu työ- tai virkasuhteeseen
- Oppisopimus voidaan solmia myös yrittäjälle
- Opiskelijalle maksetaan palkkaa (väh. 25h/vko)
- Työnantajalle voidaan maksaa koulutuskorvausta
- Voidaan sopia tutkinnon osaan tai koko tutkintoon

- Sopimuksen pohjana toimii opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma **HOKS** ja opiskelijalle nimetään oma työpaikkaohjaaja. Yrittäjän oppisopimuksessa työpaikkaohjaajaa kutsutaan mentoriksi.

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

Työpaikalla opiskelija oppii omalla alallaan vaadittavia käytännön taitoja, joiden monipuolinen toteutuminen suunnitellaan etukäteen henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan eli HOKS:aan. Siitä selviää mm. opiskelijalle suunnitellut työtehtävät, opetuksen toteuttaminen (lähi-, etä- ja verkko-opetus, itsenäinen opiskelu jne.), mahdollisten näyttöjen ajankohdat ja arvioijat. Suunnitteluun osallistuvat opiskelijan ja työnantajan edustajan lisäksi oppilaitoksen opettaja.

Jos on tarpeen tehdä HOKS-muutoksia, ota yhteyttä sopimuksessa mainittuun yhteyshenkilöön.

Työpaikkaohjaajana toimiminen

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan työelämävalmiuksia ja kykyä toimia muuttuvassa työelämässä. Onnistunut ohjaus tukee tulevaisuuden ammattilaiseksi kasvamista. Se rakentuu työpaikkaohjaajan ja opiskelijan väliselle sujuvalle ja luottamukselliselle vuorovaikutukselle.

Ohjaus on henkilökohtaista ja siinä huomioidaan yksilöllisesti ohjattavan tarpeet sekä aiempi osaaminen ja valmiudet.

Olennaista ohjauksen onnistumiselle on, että oppilaitoksella, ohjaajalla ja opiskelijalla on yhteinen ymmärrys työelämässä oppimisen tavoitteista ja sisällöstä. Ohjaukselle tulisi varata riittävästi aikaa. Ohjauksen laatuun vaikuttavat myös ohjaajan motivaatio, ohjausosaaminen ja ammattitaito.

Perehdytys osana ohjausta

Hyvä perehdytys auttaa opiskelijaa sitoutumaan työtehtäviin ja työpaikkaan, ja tuntemaan itsensä tervetulleeksi työyhteisöön. Perehdytyksessä tulee huomioida erityisesti työturvallisuuteen liittyvät asiat. Opiskelijan ohjaukseen voi osallistua työpaikan koko työyhteisö, ja sen vuoksi on tärkeää pohtia yhdessä toimintatavat ja vastuualueet.

Perehdytyksessä huolehditaan mm. että

- työyhteisö saa tiedon opiskelijasta ja hänen työtehtävistään
- opiskelija tuntee olonsa tervetulleeksi työpaikallenne
- opiskelija tutustuu työyhteisön jäseniin
- opiskelija saa asianmukaisen perehdytyksen kaikkiin työtehtäviin ja työturvallisuuteen

Työpaikkaohjaajan tehtävät

- vastaa opiskelijan ohjauksesta työpaikalla
- perehdyttää opiskelijaa yhdessä työyhteisön kanssa
- perehdyttää työturvallisuuteen
- perehtyy HOKS:aan kirjattuihin oppimisen tavoitteisiin
- suunnittelee ja organisoi työtehtäviä tavoitteiden mukaisesti
- ohjaa ja antaa palautetta opiskelijalle osaamisen kehittymisestä
- tekee yhteistyötä opettajan kanssa
- tutustuu arviointikriteereihin
- osallistuu näyttöjen suunnitteluun
- arvioi opiskelijan osoittamaa osaamista yhdessä opettajan kanssa
- kehittää omaa ohjausosaamista

Ohjaajan muuntuva rooli

Opiskelijan ohjaukseen vaikuttaa moni asia, esimerkiksi onko hän opiskelemassa täysin uutta alaa, onko aloittelija vai kokenut konkari. Onko ohjattava nuori tai tuleeko hän eri kulttuurista.

Ohjaajan rooli muuttuu opiskelijan mukaan

- Ammatillinen kasvu tapahtuu jokaisella yksilölliseen tahtiin.
- Jokaisen oppijan ohjaustarve on yksilöllinen: toiset tarvitsevat enemmän tukea, neuvontaa ja opastusta, kun toiset toimivat ja oppivat itsenäisesti.
- Ammattitaitoaan täydentävän ja jo pitkään työelämässä olleen henkilön ohjaaminen voi olla lähellä mentorointia.
- Nuorten ohjaamisessa toteutuu usein myös kasvatustehtävä.
- Ohjaussuhde on parhaimmillaan vasta-vuoroista ja voit oppia opiskelijalta uusia tapoja työskennellä.

Oma tapa ohjata on hyvä tunnistaa

- Työpaikkaohjaajan oma oppimistyyli ja aiemmat oppimiskokemukset vaikuttavat ohjauksen toteuttamiseen.
- Tue opiskelijaa löytämään oma tapa työskennellä.
- Aloittavalle ohjaajalle riittää, että tunnistaa itsensä oppijana ja omat ohjaustapansa.
- Oman ohjaustyylin sopeuttaminen opiskelijan tarpeisiin on kokeneen ohjaajan osaamista.

Näin onnistut ohjaajana

- Olet motivoitunut tehtävääsi.
- Huomioit opiskelijan yksilöllisen ohjaustarpeen.
- Suunnittelet työtehtäviä ja ohjausta, ja asetatte selkeitä tavoitteita oppimiselle opiskelijan ja opettajan kanssa.
- Teet ohjausta arjessa osana työtäsi, mutta varaatte myös kahdenkeskistä aikaa.
- Käyt läpi opiskelijan kanssa työpaikalla opittua.
- Pyydät myös itse palautetta ohjauksestasi.
- Seuraat, annat palautetta ja arvioitte opiskelijan kanssa yhdessä osaamisen kehittymistä.
- Kehität ohjaustaitojasi ohjaajien valmennuksissa/muiden ohjaajien kanssa.
- Osallistu myös tarjolla oleviin työpaikka-ohjaajien koulutuksiin - sieltä löydät vertaistukea toimintaasi.

Arjen ohjaushaasteet

Työpaikkaohjaajana koet onnistumisen tunteita ja opit paljon itsekin. Eteesi voi tulla myös erilaisia haastavia tilanteita. **Älä jää tällöin ohjaajana yksin!**

- Ole tarvittaessa yhteydessä opettajaan – hän on sinun työparisi.
- Osallistu myös tarjolla oleviin oppilaitoksen valmennuksiin ja ohjaajien tapaamisiin – sieltä löydät vertaistukea toimintaasi.

Vinkkejä onnistuneeseen ohjaukseen

- Kysy opiskelijalta, miten hän oppii parhaiten. Kerro esimerkkejä oppimista tukevista asioista työpaikalla. Tutustu opiskelijaan. Selvitä miten hän oppii parhaiten ja millaiset asiat ovat hänelle vielä haasteellisia.
- Kysy millaisia asioita opiskelija on erityisesti kiinnostunut oppimaan. Kysy myös, millaiset asiat ovat vaikeita.
- Pyri hahmottamaan työ oppijan näkökulmasta. Muista, että toiset voivat tarvita enemmän asioiden toistoa ja kertaamista.
- Varmista ohjeiden ymmärtäminen: kysy opiskelijalta, miten hän aloittaisi tehtävän. Kannusta kysymään.
- Perustele ohjeet ja työpaikan toimintatavat: Miksi näin toimitaan, miten se vaikuttaa muiden työhön?
- Anna mahdollisuus kyseenalaistamiseen ja uusien toimintatapojen ehdottamiseen.
- Lisää vastuuta vähitellen. Pilko tarvittaessa isompi kokonaisuus pienempiin osa-alueisiin.
- Anna säännöllistä, runsasta ja yksilöityä palautetta. Tue, kun työssä tulee epäonnistumisia. Kannusta.

Käytä avoimia kysymyksiä:

”Millä perusteilla valitsit käyttämäsi toimintatavan?”

”Kerro, miten etenit äskeisessä työssäsi.”

”Kuinka nämä asiat liittyvät mielestäsi toisiinsa?”

”Mitä toiminnasta saattaa mielestäsi seurata?”

”Mitä pidät tässä olennaisena asiana?”

”Mikä on mielestäsi tässä kaikkein tärkeintä?”

”Mistä kaikesta asiassa saattaisi olla kysymys?”

”Mitä vaihtoehtoja tilanteessa olisi ollut?”

”Miten voisit toimia jatkossa?”

Huomioitavaa oppisopimuksessa

Työpaikkaohjaajaa pyydetään täyttämään puolivuosittain oppisopimuskoulutuksen seurantaan liittyvä sähköinen lomake. Lomakkeeseen kirjataan mm. lyhyt yhteenveto oppisopimuskoulutuksen toteutumisesta. Työpaikkaohjaaja saa linkin lomakkeelle sähköpostitse. Jos oppisopimukseen liittyy koulutuskorvaus, se maksetaan lomakkeen tietojen perusteella.

Oppisopimus on määräaikainen sopimus, joka voidaan purkaa ainoastaan Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 75§ mainituin perustein.

Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen muutokset

Mahdollisista muutoksista tulee olla yhteydessä hyvissä ajoin oppilaitokseen. Tällaisia muutoksia voivat olla esim. yhteystietojen päivitykset, työpaikkaohjaajan vaihtuminen, HOKS:n päivitystarpeet, keskeytykset (esim. pidempi sairausloma, perhevapaa, armeija) tai oppisopimuksessa työsuhteeseen liittyvät muutokset. Muutoksista tulee sopia sopimusosapuolten kesken.

Osaaminen arvioidaan näytöissä

Ammatillisessa koulutuksessa osaaminen arvioidaan näytössä, joka on oleellinen osa tutkinnon suorittamista. Se on käytännön työtehtävien tekemistä, joissa opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn ammattitaidon ja osaamisen. Näyttö suoritetaan yleensä tutkinnon osittain. Arvioijat vertaavat osaamista tutkinnon perusteisiin ja antavat arvioinnin. Näytön arvosana tulee opiskelijan tutkintotodistukseen.

Muistathan vastata valtakunnalliseen Opetushallituksen lähettämään ARVO-palautekyselyyn!

Kyselyiden kautta kerätyillä palautteilla seurataan koulutuksen laatua ja kehitetään oppilaitoksen ja työpaikan välistä yhteistyötä. Palautteeseen vastaamisen aktiivisuus vaikuttaa oppilaitoksen saamaan rahoitukseen.

Työpaikkaohjaajan muistilista

Suunnittele

- Varmista työnantajaltasi työpaikkaohjaajan tehtävää varten tarvitsemasi resurssit
- Käy läpi yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa HOKS:n tavoitteet ja ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit
- Suunnittele yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa tarvittava ohjaus ja tuki
- Perehdytä työpaikan käytäntöihin ja sääntöihin sekä työturvallisuuteen liittyvät asiat
- Sovi yhteydenpidosta
- Kerro työyhteisölle opiskelijan tulosta työpaikalle

Ohjaa ja seuraa

- Anna palautetta osaamisen edistymisestä vuorovaikutteisesti ja säännöllisesti
- Pyydä palautetta ohjaamisestasi
- Kannusta opiskelijaa arvioimaan oppimistaan
- Seuraa HOKS:n mukaista etenemistä
- Tee yhteistyötä opettajan kanssa ja ilmoita HOKS:n päivittämisen tarpeista
- Tunnista työpaikalta sopivat näyttötilanteet

Arvioi ja päätä arvioinnista

- Arvioi opiskelijan osoittamaa osaamista arviointikriteereillä
- Tee yhdessä opettajan kanssa arviointipäätös ja kertokaa perustelut opiskelijalle

Vastaa Opetushallituksen työpaikkaohjaajakyselyyn

- Anna palautetta koulutuksen järjestäjälle

Lue lisätietoja:
www.kpedu.fi/tyopaikkaohjaajalle
www.ohjaan.fi

Yhteystietomme löydät:
www.kpedu.fi/yhteystiedot/

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

KPEDU 69/2026

PARAS PAIKKA OPPIA JA ONNISTUA

KPEDUN STRATEGIA 2026–2030

PARAS PAIKKA OPPIA JA ONNISTUA

Tehtävänämme on tarjota ammattitaitoa, sivistystä, kehitystä ja elinvoimaa.

kpedu

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIOPISTO